

Spreekbeurten Nederlands bovenbouw havo vwo

DE SPREEKBEURT IN 4 HAVO houdt globaal het volgende in: de kandidaat houdt op basis van verzamelde informatie een uiteenzetting over een door de docent goedgekeurd onderwerp met beantwoording van vragen en een discussie daarna, met behulp van verschillende audiovisuele hulpmiddelen.

DE SPREEKBEURT IN 5 HAVO EN 6 VWO houdt globaal het volgende in: de kandidaat houdt op basis van verzamelde informatie een betogende voordracht over een door de docent goedgekeurd onderwerp uit bijvoorbeeld de NRC-bijlage *Opinie & Debat*, of uit vergelijkbare bijlagen uit *De Volkskrant* of *Dagblad Trouw*. Na het betoeg volgt een deel waarin het panel vragen kan stellen. Daarna volgt een discussie over het onderwerp, geleid door de sprekers.

DE SPREEKBEURT IN 5 VWO is een analyse van een video-opname van een discussieprogramma. Zie hiervoor de studiewijzer van 5 vwo.

Reglement en organisatie

- Proces.** Het houden van een spreekbeurt is alleen mogelijk als de leerling precies de procedure volgt die voorafgaat aan de spreekbeurt. Deze procedure houdt kortweg in dat de leerling minimaal twee weken voor aanvang van de toets overleg pleegt met de docent over de onderwerpkeuze; en minimaal een week voor aanvang van de toets een tweede overleg voert met de docent over de inhoud en opbouw van de spreekbeurt. De leerlingen leggen tijdens dit overleg het gebruikte **documentatiemateriaal** en een **schema** (opzet) van de spreekbeurt ter goedkeuring voor aan de docent. Deze procedure wordt vastgelegd in het **Procesformulier Spreekbeurt 4-5 HAVO; 5-6 VWO** (Zie verderop in dit document.) Verzuimt de leerling zich aan deze procedure te houden, dan mag hij de spreekbeurt niet houden en volgt een 1 als administratief cijfer. Het kost vervolgens een herkansing om die 1 weg te werken.
- De beoordeling geschiedt door de docent, daarbij geadviseerd door twee leerlingen die elke een der sprekers observeren aan de hand van een **beoordelingsformulier**. (Zie verderop in dit document)
- Leerlingen spreken zonder gebruik te maken van een geheel of gedeeltelijk uitgeschreven tekst van de spreekbeurt, ook niet op dia's van de Powerpointpresentatie. Zij hebben hoogstens een **spiekbriefje met wat kernwoorden**, getallen e.d. bij de hand en vertellen hun verhaal uit het hoofd.
- De spreekbeurt wordt **twee aan twee** voorbereid en uitgevoerd. Alleen in bijzondere gevallen kan de docent toestaan af te wijken van dit aantal, dit ter beoordeling van de docent. (In 5 vwo wordt met grote groepen gewerkt.)
- Absentie:** Is één der sprekers om welke reden dan ook niet komt opdagen op het afgesproken tijdstip, wordt van de overgebleven spreker verwacht dat deze ook het deel van de afwezige partner(s) kan voordragen, desnoods door dit voor te lezen. Als hij dit niet kan, krijgt hij net als de afwezige een administratieve 1 als cijfer en kost het een herkansing om deze weg te werken.
- Organisatie:** De spreekbeurt duurt inclusief beoordeling en nabespreking een geheel lesuur van 50 minuten. Indicatie voor een betogende spreekbeurt met twee sprekers:
 - Voorbereiding, tafelopstelling, apparatuur: 05 min.
 - De inleiding (het eigenlijk verhaal: 2 x 10 = 20 min.
 - Discussie met de klas en/met een panel 20 min.
 - Nabespreking en evaluatie: 05 min.
- Alle **apparatuur** die nodig is, kunnen de leerlingen, mits dit tijdig is overlegd met de docent, van school lenen: video, audio, overheadprojector, diaprojector, laptop/notebook met beamer. Als voor het gebruik van een beamer een lokaalwisseling nodig is, vragen de sprekers zelf ruim van te voren toestemming aan de docent van wie zij met lokaal willen ruilen.
- Panel.** De sprekers zorgen zelf voor een **discussiepanel** van ongeveer 8 personen, waarvan 2 beoordelaars. De namen van de panelleden moeten ze op het procesformulier schrijven. De docent helpt

de kandidaat met het vinden van panelleden door aan het begin van het jaar een inschrijffijst in de klas te laten rondgaan. De kandidaat echter vraagt alle panelleden op tijd of ze inderdaad komen opdagen. Zo nodig zorgt de leerling voor vervangers. De docent gelast de spreekbeurt af als er in zijn oordeel niet genoeg panelleden zijn. Dit kost de sprekers een herkansing voor een toets.

9. Het **panellidmaatschap is een toets**. Als een panellid niet komt opdagen bij een spreekbeurt zonder te hebben geruild met een ander, dan krijgt hij een 1 als cijfer voor deze panelzitting (van de vier of vijf zittingen). Het kost hem een herkansing voor een toets om deze 1 op te halen. Bij ruilingen moet de docent worden geïnformeerd.
10. Twee panelleden krijgen voor aanvang van de spreekbeurt een **beoordelingsformulier**, aan de hand waarvan zij de prestaties van de sprekers evalueren. Hun aantekeningen worden bij de nabespreking betrokken. De docent bepaalt het cijfer en deelt dit binnen één week na de spreekbeurt mee aan de sprekers. Het beoordelingsformulier wordt overhandigd aan de sprekers.
11. Uiterlijk een week voor aanvang van de toets laten de leerlingen het **schema** zien van de spreekbeurt. Bij dit tweede overleg moeten zij een schema bij zich hebben van de te houden spreekbeurt en de rolverdeling tussen de sprekers. Tevens moeten zij aan de docent kopieën van de gebruikte **secundaire literatuur met volledige bronbeschrijving** overleggen.

Inhoud van de spreekbeurt

In de eigenlijke spreekbeurt (minimaal tien minuten per spreker) houden de leerlingen in een monoloog een betoog over een opinievormend onderwerp uit de sfeer van de actualiteit of van belangwekkende culturele en/of maatschappelijke verschijnselen. Tevens lezen zij beiden een stukje voor uit hun bronnen. (één minuut per stukje). Deze monoloog (met een heldere taakverdeling tussen de twee sprekers) ziet er in grote lijnen als volgt uit:

- **Introductie**

Bekend maken van het onderwerp met daarbij (in de eerste 'alinea') een duidelijke hoofdgedachte/stelling, probleem- of vraagstelling. Niet argumenteren in deze inleiding. Introducerend voorleesstukje, een filmpje.

- **Kern van het betoog:**

Voor het leeuwendeel bestaat de kern van de spreekbeurt uit een afweging van argumenten voor of tegen mogelijke standpunten rond het onderwerp. Informatie die wordt gegeven is geen doel op zich zelf, maar dient ervoor om de toehoorders de noodzakelijke kennis te leveren om hen in staat te stellen de geleverde argumenten te beoordelen en zich zodanig te informeren dat zij zinvol aan de discussie kunnen meedoen. Informatie wordt gegeven in direct verband met de argumentatie.

Let op: het mag dus geen informatieve inleiding worden, met helemaal op het einde nog 'even' wat argumenten bij een standpunt, of nog erger: helemaal geen argumenten die bijvoorbeeld bewaard worden voor de discussie. In beide gevallen is de spreekbeurt diep onvoldoende.

- **Een duidelijke slotafweging/conclusie**

Samenvatting met conclusie en een uitnodiging voor de discussie, bijvoorbeeld via prikkelende vragen (bij voorkeur op het bord.)

F. Presentatie

Het is verplicht om op stencil, op het bord of op de overheadprojector de (vraag)stelling en eventuele deel(vraag)stellingen, alsmede een schema van het betoog te noteren. Het is verplicht om ICT-materiaal te gebruiken bij de presentatie, zoals een laptop/notebook met beamer, een videorecorder, een overheadprojector of een diaprojector, dit ter illustratie van (onderdelen van) de spreekbeurt, niet ter vervanging.

G. Cijfergeving:

De docent bepaalt het cijfer aan de hand van de volgende criteria: taalgebruik, inhoud, compositie en helderheid van het betoog, presentatie, uitspraak en overtuigingskracht. De docent neemt in zijn overwegingen de beoordeling door de leerling-beoordelaars mee, maar kan afwijken naar eigen inzicht.

Beoordelingsformulier spreekbeurt

Spreker:

Onderwerp:

Beoordelaar:

Datum:

Opbouw/inhoud

1	<p>Hoe is de opbouw? (Structuur spreekbeurt) Heeft het schema op het bord een logische opbouw en houdt de spreker zich eraan? Inleiding met duidelijke (vraag)stelling?</p>	
2	<p>Hoe is de uitleg? (Duidelijkheid informatie) Vertelt de spreker alles wel duidelijk en begrijpelijk genoeg? Legt hij onbekende termen uit? Kun je alles goed volgen?</p>	
3	<p>Genoeg en goede argumenten of voorbeelden? Beargumenteert de spreker al zijn beweringen? Is er genoeg bewijsmateriaal? Zijn de argumenten voldoende?</p>	(Alleen bij betoog:)
4	<p>Hoe is het niveau van de spreekbeurt? Is de moeilijkheidsgraad in orde? Te eenvoudig of kinderachtig is onvoldoende; veel te moeilijk voor doelgroep eveneens.</p>	

Presentatie

5	<p>Hoe is de verstaanbaarheid? Duidelijke uitspraak? Dialect of ABN ? Spreeksnelheid in orde?</p>	
6	<p>Hoe zijn de zinsbouw en woordkeus? Lopen de zinnen goed? Moeilijke woorden correct gebruikt? Veel stoplappen? Uit het hoofd geleerde indruk door schrijftaal?</p>	
7	<p>Hoe weet de spreker het onderwerp te brengen? Boeiend en overtuigend? Saai en traag? Humorloos? Gevarieerde stemtoon of opdreuntoon? Was het leuk om te luisteren?</p>	
8	<p>Hoe is het gebruik van presentatiemateriaal? Illustratiemateriaal functioneel? Verhouding lengte videoband en lengte spreekbeurt? Plaatjes zichtbaar voor iedereen? Storend doorgeven?</p>	
9	<p>Hoe is de houding tijdens het spreken? Kijkt de spreker de klas aan? Rug naar de klas? Rechtop of onderuit gezakt? Goed zichtbaar? Wiebelaar, betonnen paal?</p>	
10	<p>Hoe is de houding tijdens de discussie? Actief? Te passief ? Kan zich wel/niet goed verdedigen? Laat zich in een hoek drukken ? Te dominant? Gaat in op argumenten? Overtuigend?</p>	
11	<p>Beste eigenschap van deze spreekbeurt :</p>	<p>Tip ter verbetering:</p>

Procesformulier Spreekbeurt 4-5 HAVO; 5-6 VWO

Namen:

Klas:

Datum Spreekbeurt:

(OPMERKING.: leerlingen van 5 vwo vragen eerst toestemming (overleg 1) voor een bepaalde uitzending met een discussie. Daarna maken zij een afspraak met de docent tijdens een F-uur waarin zij de uitzending laten zien aan de docent het uitgewerkt commentaar. (overleg 2) Met tips ter verbetering gaan de leerlingen vervolgens aan de slag.)

Stap 1	Overleg (1) met docent over onderwerp Goedgekeurd onderwerp is: Voorlopige vraagstelling is: *	Datum overleg 1: Minimaal 2 weken voor aanvang spreekbeurt 	Naam Docent: Handtekening docent:
Stap 2	Overleg (2) met docent over schema en verdere opzet van de Spreekbeurt Definitieve vraagstelling is: *	Datum overleg 2: Minimaal 1 week voor aanvang spreekbeurt 	Handtekening docent:

Gebruikte bronnen:

Internet:

.....

.....

.....

.....

Andere:

.....

.....

.....

.....

Dit blad is tevens tentamenbriefje. Elke kandidaat bewaart dit door de docent afgetekende blad. Het is het bewijs, dat je je spreekbeurt hebt gehouden! Eindoordeel: (= Cijfer SE-toets) Handtekening docent:	ICT-gebruik tijdens de spreekbeurt: ☐ Overheadprojector ☐ Videorecorder ☐ Audiomateriaal ☐ Beamer/powerpoint ☐ Flap-over en/of schoolbord ☐ Stencilwerk ☐ Goed zichtbare afbeeldingen
--	--

Medebeoordelers: 1. 2.

Aftekenformulier panellidmaatschap 4-5 HAVO; 4-VWO; 6-VWO

Naam leerling: **Schooljaar:** **Klas:**

nr. 1 datum:sprekers: Paraafdocent

nr. 2 datum:sprekers: Paraafdocent

nr. 3 datum:sprekers: Paraafdocent

nr. 4 datum:sprekers: Paraafdocent

nr. 5 datum:sprekers: Paraafdocent

Het aantal keren dat moet worden geannuleerd, is afhankelijk van de grootte van de klas en wordt vastgesteld door de docent.

Op de volgende pagina een invulblad voor de indeling van panelleden. Dit blad is gemaakt met Excel. Het kan als excell bestand worden gedownload op:

**Intekenlijst panels
spreekbeurten 45H en 6V.**

Namen sprekers																	
Panelleden	/	data															onderwerp
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7																	
8																	
9																	
10																	
11																	
12																	
13																	
14																	
15																	
16																	
17																	
18																	
19																	
20																	
21																	
22																	
23																	
24																	
25																	
26																	
27																	
28																	
29																	
30																	
31																	

Iedereen zetkruisjes

